

Pöytäkirja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

Aihe: Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmän 7. kokous

Aika: tiistai 25.1.2022 klo 9.00–11.00

Paikka: TEAMS-kokous

Osallistujat:

Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Marika	Bäckman	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hannu	Freund	KT Kuntatyöntajat
Katri	Hirvonen	Yksityiskoulujen Liitto ry
Marita	Hokkanen	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Emma	Holsti	Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Kari	Jukarainen	Aineopettajaliitto ry
Päivi	Kamppi	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus - Karvi
Inka	Kokkonen	Suomen Rehtorit ry
Teijo	Koljonen	Opetushallitus
Harri	Korhonen	Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Tuomo	Laakso	Opetusalan ammattijärjestö OAJ
Petri	Lehikoinen	Opetushallitus
Jukka	Lehtinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina	Nousiainen	STTK ry
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Jussi-Pekka	Rode	Sivistystyöntajat ry
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Heidi	Rättyä	Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Jukka	Sormunen	Kuopion kaupunki
Jussi	Sutinen	Pro Lukio ry
Aliisa	Toivanen	Suomen Lukiolaisten Liitto
Aki	Tornberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Matti	Tujula	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Ville	Ukkola	Vammaisfoorumi ry
Lauri	Vaara	Talous ja nuoret TAT ry
Marja	Vartiainen	Suomen Yrittäjät
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto
Jan-Mikael	Wikström	Finlands Svenska Lärarförbund FSL ry
Satu	Ågren	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Asialista

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja Petri Lempinen avasi kokouksen klo 9.00 ja edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Lukiokoulutuksen laatustrategian valmistelua

- *Sisällön valmistelun jatkaminen edellisten kokousten koontien pohjalta.*

Lukiokoulutuksen laatustrategian valmistelun pohjana oli synopsiluonnos, jonka pohjalta sisältökeskustelua käytiin. Alun johdanto ja visio-osassa lähtökohtana on lainsäädäntö. Pohjana voi olla lukiolain 2§ (lukiokoulutuksen tarkoitus). Vision on suuntauduttava tulevaisuuteen. Hyödyksi voidaan käyttää Koulutuspoliittisen selonteon linjauksia raamittamassa laatustrategiaa. Näitä asioita pidettiin tärkeinä ja pituutta on hyvä arvioida tarkkaan. Pohdittavia asioita voivat olla mm. digitaalisuuden asema lukiokoulutuksen kentässä, lukiokoulutuksen saatavuus ja saavutettavuus laajasti tarkasteltuna (ml. vammaisnäkökulma) ja lukiokoulutuksen ankkurointi koko Suomalaisen koulutusjärjestelmän kenttään.

Saavutettavuusosiossa käsiteltiin mm. yhdenvertaisuutta, opiskelijoiden osallisuutta (ja eteenkin sen laadullista tarkastelua opiskelijoiden näkökulmasta), korkeakoulutuksen saavutettavuutta, digi-opetuksen mahdollisuuksia saavutettavuuden edistämässä, lukiokoulutuksen saavutettavuutta eri puolilla Suomea, järjestöjen ja erityisryhmien asemaa lukiokoulutuksen kentässä, opetushenkilöstön nostamista esiin tässä kohden ja johtamisen merkitystä. Esiin nousi myös lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö. Samalla huomautettiin, että mitä jo uusien opetussuunnitelmien puitteissa voidaan tehdä. Ammatillisen koulutuksen laatuksikirjassa kehittämistoimet on nostettu erillisiin laatikoihin. Puheenjohtaja nosti esiin sen, että on tärkeätä, miten etäopetus sanoitetaan tässä kontekstissa. Lähiopetuksen myös todettiin olevan ideaali, mutta samalla se voi olla tehoton tapa toteuttaa lukiokoulutusta. Aikuisten lukiopetuksen saatavuus ja saavutettavuus koko maassa nousi myös esiin. Tässä yhteydessä tärkeätä on pohtia, miten opintopolkujen ulkopuolella olevat saadaan aikuiskoulutukseen mukaan, miten sitä ohjataan ja viedään jatkossa eteenpäin. Tämä vaatii lukiokoulutuksen järjestäjien yhteistyötä. Nykyisin opetusmateriaaleja on jo paljon sähköisessä muodossa ja ne ovat laadukkaita. Tärkeätä tässä työssä on kuitenkin pysyä strategiatasolla.

Johtaminen on pidettävä mielessä. Se ei ole erillistä lukiossa ja tässä yhteydessä on huomioitava, että kunnissa on omat laatustrategiat, joita toteutetaan osana kunnan toimintaa. Oppivelvollisuuden laajeneminen ja se, että miten se vaikuttaa lukiokoulutuksen toteuttamiseen on pidettävä mielessä. Hyvänä pidettiin sitä, että yleissivistyksen käsite on pidetty vahvasti mukana. Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi on tärkeätä huomioida ja tästä kokonaisuudesta puuttuu palautteidenantojärjestelmä. Samoin kuvausta palautteiden käsittelystä lukiotasolla on hyvä tarkastella. Samoin opiskelijakuntien toimintaa on edistettävä. Arvioinnissa on erotettava sen eri tasot. Johtajuuden käsittelyssä on myös huomioitava pedagogisen johtajuuden ulottuvuus. Opiskelijoiden oppimisen ja taitojen kehittymistä on mietittävä. Tähän suurin osa tulee opetussuunnitelman totuttamisesta, mutta laatuajattelun on viitattava siihen. Samoin henkilöstön osaamisen kehittämistä on pohdittava omana osana laatuajattelua. Opiskelijanäkökulma tulee olla vahvasti esillä. Opinto-ohjauksen kehittämistä ja ryhmäohjausta on tuettava.

Opinto-ohjauksen kehittäminen korkeakoulujen suuntaan ja opinto-ohjauksen saatavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Opiskelijahuolto ja lukiossa tarjottava erityisopetus on myös huomioitava. Opiskelijat eivät vielä välttämättä oikein tiedä näitä uusia mahdollisuuksia. Niiden tietoisuutta on lisättävä. Puheenjohtaja nosti esiin toimivan ryhmäohjauksen merkityksen.

Oppimisympäristöjen merkityksellisyys, viihtyvyys ja omistajuus ovat tärkeitä asioita. Näillä voidaan vaikuttaa hyvinvointiin. Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin mittaaminen esim. kuntastrategiassa laajentaa tätä näkökulmaa. Ohjausta on tarkasteltava kokonaisuutena. Kysymykset, että miten opiskelija saa laadukasta opetusta ja mitä on laadukas toiminta, ovat tärkeitä. Tätä voisi tarkastella laatukriteerien kautta. Lukiokoulutuksen infrastruktuuriin liittyvät kokonaisuudet, esimerkiksi lukiolaisten tietokoneet ja niiden tuki sekä ylläpito tuovat uusia haasteita lukiokoulutuksen järjestämiseen.

Tärkeätä on huomata, että lukiokoulutus valmistaa maailmaan ja näin esim. kansainvälisyys on oltava tarkastelussa mukana. Esiin nousi myös kouluterveyskyselyn tulosten käsittely laatukriteerien osana. Myös käsitelmäärittely (esim. tavoite, kriteeri, indikaattori, jne.) olisi hyvä tehdä tässä yhteydessä. Lukioden opintotarjonta ja opintosuoritusten käsittely ovat myös osa tätä laatukokonaisuutta. Nämä ovat jo saatavissa, mutta mikä kuvaa laadukasta koulutusta ja millä tavalla kuvataan minitaso sekä kansallinen taso? Kehittävän arvioinnin näkökulma voisi olla yksi tarkastelutapa. Myös heterogeenisen opiskelijajoukon tarkastelu ja huomioiminen on tärkeitä. Onko olemassa joitakin erityisryhmiä, jotka eivät saa opintojaan päätökseen? Henkilöstön kelpoisuuden varmistaa lainsäädäntö.

Tässä työssä tulisi kannustaa siihen, että lukiokoulutuksen laatua tarkastellaan paikallisesti. Lähtökohdaksi voitaisiin ottaa systeemisen kehittämisen näkökulma. Laatu lähtee lukion sisältä käsin. Laatustrategiaa voidaan pitää väljänä ja kriteerien pohjalta arvioidaan oman toiminnan kehittämistä. Tässä työssä on hyvä huomioida eri toimijat.

Liitteiden osalta esiin nostettiin jo aiemmin esitelty Lauttasaaren lukion laatukäsikirja. Laatukäsikirja on myös samalla osa kunnan laatustrategiaa.

Puheenjohtajaksi siirtyi Opetushallituksen johtaja, opetusneuvos Petri Lehikoinen.

4. Lukion laatu- ja saavutettavuusohjelman ensimmäinen avustushaku

Opetushallituksen opetusneuvos Teijo Koljonen esitteli lukiokoulutuksen laatustrategiaan liittyvän ensimmäisen eritysavustushaun tuloksia. Jaossa oli 5 miljoonaa euroa ja hakemuksen painopisteenä oli lukiokoulutuksen ohjausjärjestelmän, eteenkin opinto-ohjauksen kehittäminen. Hakemuksia tuli runsaasti ja osa niistä oli eri lukioverkostojen tai esimerkiksi koulutuskuntayhtymien hakemuksia ja näin lukioiden määrä oli merkittävä. Hakemusten yhteissumma ylitti hieman yli varatun määrärahan.

5. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen aikataulu ilmoitetaan erikseen.

6. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 11.00.